

Cap a una teoria de la nació

Amb la voluntat de donar compte de la significació de la nació i del nacionalisme en la història i simplificar els diversos punts de vista sobre aquest fenomen, Anthony D. Smith repassa les principals teories sobre la nació i en proposa la seva pròpia.

LA NACIÓ EN LA HISTÒRIA

Anthony D. Smith

UNIVERSITAT
DE VALÈNCIA

editor AFERS

LA NACIÓ EN LA HISTÒRIA

ANTHONY D. SMITH

COL·LECCIÓ «EL MON DE LES NACIONS», 7

129 PÀGINES

EDITORIAL AFERS, UNIVERSITAT DE VALÈNCIA,
CATARROJA-VALÈNCIA, 2002

El punt de partida que pren Anthony D. Smith per analitzar i revisar les diverses teories de la nació és que no hi ha una sola «història de la nació», però tampoc n'hi pot haver un nombre infinit. El seu és, doncs, un recorregut crític per aquestes teories que li permet de proposar-ne el seu propi punt de vista. Parteix de tres debats que la historiografia de la nació arrossega des del moment en què s'hi dedica al tema, a partir del segle XVIII: l'existència o no d'elements, més o menys palpables, que conformen la consciència nacional d'una col·lectivitat (història, llengua, costums, etc); l'antiguitat o la modernitat de les nacions; i la relació entre el passat i el present en la formació i el futur de les nacions.

Per a Smith les diferents escoles que han rivalitzat sobre aquests temes presenten moltes mancances a l'hora d'abraçar la complexitat de la nació, de la seua formació, del seu desenvolupament i del seu pes en la història. Però de totes en treu algun profit a l'hora de plantejar les bases de la seua pròpia teoria de la nació. La dicotomia entre ètnia i nació li serveix, per exemple, per redefinir el concepte d'«*ethnie*» que Smith aplica per fer justícia «al gran nombre d'identitats col·lectives que formaren part del món antic i del medieval» que el terme

«nació» no abasteix plenament (babilonis, assiris, visigots, etc.). La seua proposta, basada en la visió etnosimbòlica, dibuixa un quadre de variables que ens poden servir per contemplar el paper de les nacions i del nacionalisme al llarg de la història en la seua vertadera dimensió. La definició de nació és, doncs, d'abast ampli: «població humana designada que ocupa un territori històric o terra pairal i que comparteix mites i records comuns, que té una cultura pública i massiva, una economia pròpia, i drets i deures comuns per a tots els seus membres». I la complementa amb la definició, també oberta, del nacionalisme: «moviment ideològic que es proposa l'assoliment i el manteniment de l'autonomia, la unitat i la identitat d'una població que alguns dels seus membres consideren que constitueix una nació 'real' o 'potencial'». Només cal, doncs, que «alguns dels seus membres» consideren que formen part d'una nació diferent i diferenciada.

De les crítiques i de les aportacions d'Smith es desprén, per tant, que no pot haver-hi definicions tancades de la nació i del nacionalisme, perquè cada nació és un món completament autònom i amb una evolució completament diferent.

Marc Candela